

בעזרת השם יתברך

גליון # 24 - חודש אלול תשס"א

ארגון עולמי לעזור לאחינו בני ישראל לזכות לזוג הגון

לקטנו מדברי חז"ל בש"ס בבלי ירושלמי ומדרשים, זוהר
הקדוש תיקונים וספרי הראשונים, ומספרי מוסר וספרי ח"ן
מגדולי האחרונים וספרי תלמידי הבעל שם טוב זצלה"ה
בענין הזוג, וגודל מעלת התפלה

עיה"ק צפת תובב"א

מרכז שידוכי נשואין העולמי

WORLD ORGANIZATION FOR SHIDUCHIM

ספר באר מים חיים פרשת בלק - פרק כג

(כא) לא הביט און וגו'. יתבאר על פי אשר כתבנו במקום אחר בביאור מקרא כתוב בטענת אברהם (בראשית י"ח, כ"ה) והיה כצדיק כרשע וגו'. והענין כי הנה מצינו כמה פעמים שהקב"ה עושה טובות לאדם ומגדיל עליו חסדו אף שאין האדם כדאי עתה לטובה הזו. כי לא נכון לבבו עם אלהים עתה להיות ראוי לחסדי ה'. מכל מקום האל הטוב שהכל צפוי לפניו ומביט לסוף דבר בקדמותו ורואה שאדם הזה ייטיב מעשיו אחר זמן הזה ויהיה ראוי לחסד זה, מקדים לו חסדו ועושה לו גם עתה בחסדו על סמך שייטיב מעשיו כי אין מוקדם ומאוחר לפניו כי הוא יתברך קודם הזמן. וכיון שגלוי לפניו שעתיד זה להיטיב מעשיו עושה עמו בחסד מעתה. כמו שהיה בצאת ישראל ממצרים שלא היו ראויים לנס כאשר אמר משה (שמות ג', י"א) וכי אוציא את בני ישראל וגו' ואמרו חז"ל (שמות רבה ג', ד') באיזה זכות אוציאם וכו' והשיב הקב"ה וזה לך האות כו' תעבדון את האלהים על ההר הזה שיקבלו התורה, ובזכות הזה אוציאם עתה ואין מוקדם ומאוחר לפני. ולא זה בלבד כי אם אף אם האדם הזה לא היה ראוי לנס זה עד יום מותו אבל עתיד לצאת מבניו ובני בניו עד סוף כל הדורות צדיק אחד שייטיב מעשיו על נכון הרי הקב"ה עושה לו נס בשביל זרע צדיקים שעתיד לעמוד ממנו. וכמאמר חז"ל גדול מה שנאמר בעשרת השבטים מבסדום כו' ונשתיירו בשביל הצדיקים שעתידים לעמוד מהן. וכן לוט ובנותיו ניצולו עבור דוד המלך ע"ה שהיה עתיד לצאת מבניהם כמאמר חז"ל (בראשית רבה מ"א, ד'). וכן ביעקב אשר פדה את אברהם וכדומה (שם ס"ג, ב'):

ואכן כל זה הוא במדה טובה שייטיב לאדם עבור הטבת מעשיו לעתיד אבל לא במדת הפורעניות שירע לאדם בשביל מה שעתיד להרע לפניו יתברך ואינו דן את האדם הזה אלא כשעתו כמאמר חז"ל (שם נ"ג, י"ד) אצל ישמעאל שאמרו המלאכים מי שעתיד להמית בניך בצמא וכו' אתה מעלה לו באר אמר להם הקב"ה באשר הוא שם, עכשיו מה הוא צדיק וכו' עד כאן. ואפשר לזה יאמר הכתוב (ישעיה ל"ג, ט"ו) עוצם עיניו מראות ברע כי בחינת הראיה הוא

למרחוק. והנה בטובה כביכול הקב"ה רואה למרחוק לסוף דבר בקדמותו וצופה ומביט עד סוף כל הדורות בכדי לגמול חסדו גם עתה עם האדם הלזה. אבל ברעה אינו כן כי עוצם עיניו מראות ברע שיעשה האדם אחר כך ואינו זוכר לו זאת קודם עשותו. ולזה אברהם אבינו כשהיה מתפלל על הסדומים אמר אולי ימצאון שם וגו' ולא אמר אולי יש שם כי הקב"ה אינו צריך לחפש בכדי למצוא אם טוב נמצא. ואכן כי מציאה ירמו על בחינה זו הראייה למרחוק כמאמר חז"ל (בראשית מ"א, ד') בפסוק (תהלים פ"ט, כ"א) מצאתי את דוד עבדי היכן מצאתיו בסדום ופירוש שראה אותו בסדום בלוט ובנותיו (ועל כן אמרו חז"ל (בבא מציעא ב').) סלקא דעתך אמינא מאי מצאתיה ראיתיה וכו'). ועל כן אמר אולי ימצאון שם בדרך המציאה ראייה הלז שעתידים להיטיב מעשיהם או שעתידין חמשים צדיקים לעמוד מהן ובזכות זה תציל אותם. ואם תאמר שלא תביט על הטוב העתיד לבוא אז ח"ו והיה כצדיק כרשע שהצדיק והרשע שוין בעיניך שלא תביט על הצדיק העתיד לבוא להיטיב בזכותו כמו שאינך מביט על הרשע להרע עתה עבור רשעו ומדה טובה שוה למדת הפורעניות. ולא כן מדתך כי מדה טובה מרובה על הפורעניות אחד מחמש מאות כמאמר חז"ל (תוספות סוטה י"א. בשם התוספתא וברש"י פרשת יתרו כ', ו') והארכנו בזה במקום אחר:

והנה ישראל במצרים ידוע (שמות רבה כ"א, ז') שהיה ביניהם עובדי עבודה זרה כטענת שר של מצרים על הים הללו עובדי עבודה זרה וכו' (זוה"ק חלק ב', ק"ע ע"ב). ואך הקב"ה אמר ראה ראיתי שתי ראיות אני רואה בהם שעתידין לעמוד במעמד הר סיני ולקבל התורה מאהבה כמאמר הכתוב (שמות י"ט, ב') ויחן שם ישראל נגד ההר ואמרו חז"ל (במכילתא) כולם בדיעה אחד ולב אחד לאביהם שבשמים. ואלו השתי ראיות, אחת הם. כי מיד כשיצאו ממצרים מטנופת זוהמת עבירות שבידם מעבודה זרה, אז מחמת נפילתם עד כה ללא טוב, יעלו למעלה למעלה עד לקבל התורה. והוא כדמיון ציפור הנמלט מפח שבעת המלטו יעופף בכח גדול ויתעלה למעלה למעלה כי נמלט מפח יוקשו. ועל כן אמר הכתוב (שם א', י') ועלה מן הארץ כי דוקא לפי שהם בירידה התחתונה בארצות מצרים המזוהם, מזה יעלו למעלה למעלה (עיין שמות רבה א', ט'). ועל כן אמרו חז"ל (עיין מגילה ט"ז.) כשהם נופלים ונפלים עד לארץ וכשהם עולין עולין עד לרקיע כי עבור הנפילה שהוא עד לארץ על ידי זה יעופפו למעלה עד לרקיע בכח גדול כי נמלטו כצפור נמלטה מפח יוקשים שמעופף בכח גדול עד למעלה. ועל כן גם על ידי הנביא אמר הקב"ה (עמוס ט', ז') את ישראל העליתי מארץ מצרים אף שהיה די לומר העליתי ממצרים לבד ואכן שיאמר כי לפי שהיו שם בארץ מצרים בבחינת הארציות בתכלית הירידה עד לעפר ועבדו לאלהי הארץ על כן העליתים ועלו למעלה למעלה כי עלו משם בכח גדול באהבה עזה וחזקה כמי שבורח מבית השביה שבורח ועולה בכל כוחו. והוא כעין המבואר בזוה"ק (בראשית קכ"ט) בבחינת בעלי התשובה בלשונו שם זכאין אינון מאריהון דתשובה דהא בשעתא חדא ברגעא חדא וכו':

והנה אומות העולם לא האמינו כלל שה' הוציא את ישראל ממצרים לפי שידעו שהיו במצרים עובדי עבודה זרה כמו המצריים. ועל מה זה ירד אלהים לקחת לו גוי מקרב גוי במסות באותות ובמופתים אם שניהם שוין שניהם עובדי עבודה זרה. וזאת לא האמינו כי ה' יעשה הטובה בשביל הטבת האדם אחר כך. ואף אם היה נכנס זאת קצת בלבבם, דנו ודאי שכשם שיביט ה' על הטובה העתידה כן יביט על הרעה העתידה. ולמה זה יזכור להם להוציאם על ידי מתן תורה וישכח במעשה העגל, הלא אין שכחה לפני כסא כבודו. כי הגוים בטבעם אכזרים הם כמאמר הכתוב אצל הגבעונים לפי שהראו אכזריות בבני שאול (שמואל-ב כ"א, ב') והגבעונים לא מבני ישראל המה. כי בני ישראל בטבעם רחמנים וגומלי חסדים (יבמות ע"ט.) ולא כן האומות. ועל כן אי אפשר כלל ליכנס בלבבם אופן טובת חסדי המקום ברוך הוא לפני משורת

הדין שידין את האדם כשעתו ולא יביט על הרעה העתידה ועל הטובה יביט ויביט כי מדה טובה מרובה וכו' כנאמר. ואמרו בלבם כי ודאי ישראל מעצמן עלו ממצרים על ידי מקרה הטבע או הכישוף וכדומה כי רבו עבדים המתפרצים על אדוניהם. ועל כן אמר בלק הנה עם יצא ממצרים כלומר שיצא מעצמו שלא בגבורת אלהיהם. ועל כן אפשר להזדקק להם כי בודאי לא האל הוציאם כי מה נשתנו אלו מאלו. ולזה השיאו בלעם בדבר ה' כי לא כמו שאתה סובר הוא כי לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל וכל בחינת הבטתה וראיה הכל הוא למרחוק כאמור. כלומר שאינו צופה ומביט על הרעה שעתידיים לעשות ח"ו כי עוצם עיניו מראות ברע אבל ה' אלהיו עמו מה שעתידי אדם מישראל לקבל עליו ה' לאלהיו ולעשות רצונו זה עמו ואל זה יביט להיטיב לו קודם עשייתו. ותרועת מלך בו מה שישראל עתיד להיות בבחינת ריע להקב"ה (כמו (תהלים קנ"ב, ח') למען אחי ורעי וגו') זה בו שזה עולה לפניו מה שייטיב באחריתו. או יאמר ותרועת מלך בו כלומר אהבת וריעות מלך המלכים קשורה בישראל ועל כן ייטיב להם על הטובה ולא ירע על הרעה. ועל כן הנה אל מוציאם ממצרים לא כמו שאתה סובר שיצא מעצמו. כי אם אל הוציאם ממצרים. והטעם לפי שראה והביט אשר כתועפות ראם לו שהם עתידים לעופף ולעלות למעלה בכח גדול רב וחזק כגבורת הראם באהבה עזה ברשפי אש שלהבת י"ה עד שנעשו אחדים ומיוחדים לאביהם שבשמים בבחינת ויחן שם ישראל נגד ההר בלב אחד כאיש אחד כאמור. וזה הביט להיטיב להם אבל לא הביט און ביעקב כמדובר:

עוד יבואר לא הביט און ביעקב וגו'. על דרך המבואר בדברי מרן הרב ז"ל כי כל יניקת החיצונים אינו אלא מבחינת אחורים דקדושה ולא מבחינת הפנים. ואפשר לזה ירמוז חז"ל באומרים (ברכות ו'). אלמלי ניתנה רשות לעין לראות לא היינו יכולין לעמוד בפני המזיקין. ולכאורה יקשה מה בכך שאין אנו רואין אותן עם כל זה יכולין להזיק ח"ו כאשר הם רואין אותנו. ואכן הנה ידוע שכשאין המזיק מביט בפני האדם לא יוכל להרע לו כמו שאיתא בזה"ק (וירא ק"ח ע"ב). ועל כן כיון שאין החיצונים יונקים מבחינת הפנים דקדושה כי אור הפנים מגרש ומסלק כל בחינת החיצונים ואין להם רשות להביט שם. הנה כמו כן אין להם רשות להביט בפני האדם כי אם מאחוריו, ובוה אנו יכולין לעמוד מפניהם כי לא יראו בפנינו. וזה אומרים אלמלי ניתנה רשות לעין לראות פירוש אם היה רשות לעין המזיקין לראות את פני האדם לא היינו יכולין לעמוד מפניהם ואך אין להם רשות בזה כי כל אחיזתם הוא בבחינת אחורים לא מהפנים (ומה שיקרה לפעמים שיוזק אדם מהם אין ראייה מיחידי בני אדם ובמקום דשכיחא הזיקא וחז"ל מכללות ישראל מדברין). וזה אומרו כאן לא הביט און ביעקב פירוש שהאון הוא בחינת החיצונים אינו מביט לעולם בפני יעקב שיוכל להרע להם ח"ו. והנה הבטתה יורה על ההסתכלות בטוב בפני האדם. וזה אין רשות להם גם ביעקב שהם פחותי הערך שבבני ישראל, בכדי שלא יוכלו לעשות להם איזה רעה ח"ו. ואמנם על כל פנים רואין אותן מאחוריהם. ואולם בישראל שהם הצדיקים שבבני ישראל לא יוכלו לראותן כלל וכלל כי גודל אור הקדושה ששופע עליהם מלמעלה מגרש ומבריה כל בחינת החיצונים ואינן יכולין לראות בהם. ועליהם נאמר (תהלים צ"א, ד') באברתו יסך לך ותחת כנפיו תחסה וגו' יפול מצדך אלף ורבבה מימינך אליך לא יגש וגו'. כי אור הקדושה שעליהם מפילן לפנייהם חללים חללים ולא יזכו לראותו. וזה אומרו ולא ראה עמל בישראל שבישראל לא ראה אותם העמל כלל. ואמר הטעם כי ה' אלהיו עמו ששמו יחופף עליהם כל היום ותרועת מלך בו ששכינת מלכיהון ביניהון כתרגומו. ועל כן הם נסתרים בסתר כנפיו סלה. וכל החיצונים מתגרשין ובורחין מהם בלא יוכלו לראות בלבושיהן מכל שכן בגופם:

ועוד יאמר ה' אלהיו עמו וגו'. כי נודע אשר כל אחיזת ויניקת החיצונים מהקדושה אינו כי אם כאשר לא נעשה הזיווג והיחוד השלם במדת הקדושה. ואולם כאשר שמוותיו של הקב"ה

בסדר המדות והפרצופים העליונים הנוראים אין שום אחיזה ויניקה להחיצונים ואז נאמר (שם צ"ב, י') יתפרדו כל פועלי און. כי אז אור ברכת ה' שורה בכל בחינות הקדושה, ובמקום הברכה אין קללה ואין שטן ופגע רע. וממילא יורד אור הברכה הזו על ראש עמו ישראל למטה. ואז נאמר (שם צ"א, י"ג) על שחל ופתן תדרוך תרמוס כפיר ותנין, ואין שום נגיעה ושליטה מהחיצונים לבית ישראל. ולזה אמר כי על ידי הצדיקים שביניהם המכונים בשם ישראל הנה ה' אלהיו עמו שהם מיחדים שמותיו ברוך הוא ומראות הנוראות במדות העליונות. ואז ודאי אין שטן ופגע רע לא למעלה ולא למטה. ואמר עוד ותרועת מלך בו כלומר הנה אפילו בעת ששמו יתברך יושב על כסא הדין לשפוט את עמו ועולמו ואז הנה כל צבא השמים עומדים עליו מימינו ומשמאלו אלו מיימינים לזכות ואלו משמאילים לחובה ואז היו יכולין החיצונים לשלוט בהן ח"ו כי כל אחיזתם בדין הוא וצוה להם שמו יתברך להיזכר לפניו בזכרון תרועה ובוה הקב"ה עומד מכסא הדין ויושב על כסא רחמים וכל הקליפות והחיצונים בטילין ומבוטלין לא שרירין ולא קיימין כנאמר (שם פ"ט, ט"ז) אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון. וכבר כתבנו שבכל מקום שנמשך אור פניו יתברך אין שום שליטה להחיצונים כי באחור המה עומדים לאחור ולא לפנים. ולזה אמר ותרועת מלך בו שאפילו בעת שליטת הדינים כמו באחד לחודש השביעי יום הדין נאמר (במדבר כ"ט, א') יום תרועה יהיה לכם ואפילו בשאר ימות השנה כשעת צרה הוא ליעקב והדין שולט ח"ו. צוה הקב"ה להריע לפניו ויושע ה' ביום ההוא כנאמר (שם י', ט') וכי תבואו מלחמה בארצכם על הצר הצורך אתכם והרעותם בחצוצרות ונזכרתם לפני ה' אלהיכם ונושעתם מאויביכם. ובוה ראה והבין כי אין מקום לקללם ולהרע להם כי ה' אלהיהם שומרים ומצילים מכל צד יום ולילה. וגמר אומר.

מרכז שידוכי נשואין העולמי